

فصل سوم

بخش معادلات

معادله الجبری: به مساوات الجبری گفته می شود که بنابر بعضی از قیمت های مجهول مربوط صدق نماید.

خواص معادله:

$$x \equiv x$$

(1) خاصیت انعکاسی

$$x = y \Leftrightarrow y = x$$

(2) خاصیت تناظری

$$\left. \begin{array}{l} x = y \\ y = z \end{array} \right\} \Rightarrow x = z$$

(3) خاصیت انتقالی

$$x + a = y + a$$

$$x - a = y - a$$

(4) اگر $x = y$ باشد ، پس

انواع معادلات الجبری: معادلات الجبری نظر به تعداد مجهول و درجه آن انواع مختلف دارند که بعضی آن

ها قرار ذیل اند.

معادله یک مجهوله درجه اول: هرگاه a و b اعداد ثابت باشند (طوری که $a \neq 0$):

$$ax + b = 0$$

$$x = -\frac{b}{a}$$

معادلات قیمت مطلقه: در این نوع معادلات با استفاده تعریف قیمت مطلقه معادله را یکبار برای مثبت و بار دیگر منفی مطالعه می نماییم.

معادله دو مجهوله درجه اول: هرگاه a, b, c اعداد ثابت باشند (طوری که $a, b \neq 0$):

$$ax + by = c$$

سیستم معادلات دو مجهوله درجه اول (معادلات خطی):

$$\begin{cases} a_1x + b_1y = c_1 \\ a_2x + b_2y = c_2 \end{cases}$$

توجه نمایید که گراف این نوع معادلات یک خط مستقیم می باشد.

مناقشه

1. هرگاه $\frac{a_1}{a_2} \neq \frac{b_1}{b_2}$ باشد، سیستم معادلات حل مشخص دارد. (خطوط مذکور در یک نقطه متقاطع اند)

2. هرگاه $\frac{a_1}{a_2} = \frac{b_1}{b_2}$ باشد، سیستم معادلات حل مشخص ندارد.

• هرگاه $\frac{a_1}{a_2} = \frac{b_1}{b_2} \neq \frac{c_1}{c_2}$ باشد، سیستم معادلات هیچ حل ندارد. (خطوط مذکور با هم موازی اند).

• هرگاه $\frac{a_1}{a_2} = \frac{b_1}{b_2} = \frac{c_1}{c_2}$ باشد، سیستم معادلات بی نهایت حل دارد. (خطوط مذکور با هم منطبق

اند).

سیستم معادلات سه مجهوله درجه اول:

هرگاه a, b, c و d اعداد ثابت باشند، سیستم معادلات سه مجهوله درجه اول به طور عموم قرار ذیل تعریف گردیده است.

$$\begin{cases} a_1x + b_1y + c_1z = d_1 \\ a_2x + b_2y + c_2z = d_2 \\ a_3x + b_3y + c_3z = d_3 \end{cases}$$

حل سیستم معادلات دو مجهوله و سه مجهوله: می توان سیستم معادلات فوق الذکر را به طریقه های مساوی ساختن ضرایب (افنا)، تعویض، مساوات، گراف، متریکس و دیترمینانت حل نمود.

متریکس ها Matrixes: اشیاء اعداد و حروفی که به شکل سطری و ستونی به یک جدول مستطیلی ترتیب گردیده باشند متریکس نامیده می شود.

ترتیب متریکس: متریکسی که دارای m سطر و n ستون باشد متریکس $(m \times n)$ نامیده میشود. قابل یاد آورست که متریکس $n \times m \neq m \times n$ است مانند متریکس های ذیل:

$$A = \begin{pmatrix} a_1 & b_1 & c_1 \\ a_2 & b_2 & c_2 \end{pmatrix}_{2 \times 3} \Rightarrow A_{2 \times 3}$$

$$B = \begin{pmatrix} a_1 & b_1 \\ a_2 & b_2 \\ a_3 & b_3 \end{pmatrix}_{3 \times 2} \Rightarrow B_{3 \times 2}$$

انواع متریکس ها:

(1) **متریکس سطری:** متریکس که تنها و تنها یک سطر داشته باشد، متریکس سطری نامیده می شود مانند.

$$A = (3 \ 5 \ 8)_{1 \times 3}$$

(2) **متریکس ستونی:** متریکس که تنها و تنها یک ستون داشته باشد، متریکس ستونی نامیده می شود مانند.

$$A = \begin{pmatrix} 4 \\ 0 \\ 3 \end{pmatrix}_{3 \times 1}$$

(3) **متریكس صفري:** متریكس كه تمام عناصر آن صفر ها باشد ، متریكس صفري یاد می گردد، مانند.

$$A = \begin{pmatrix} 0 & 0 \\ 0 & 0 \end{pmatrix}_{2 \times 2}$$

(4) **متریكس مربعی:** متریكس كه سطر و ستونهای آن با هم مساوی باشد ، متریكس مربعی نامیده میشود. مانند.

$$A = \begin{pmatrix} 3 & -1 \\ 2 & 5 \end{pmatrix}_{2 \times 2}$$

به خاطر داشته باشید كه هر متریكس مربعی دارای دو قطر میباشد. یعنی در متریكس $A_{2 \times 2}$ عناصر (3,5) قطر اصلی ، عناصر (2, -1) قطر فرعی نامیده می شوند.

(5) **متریكس قطری:** متریكس كه تمام عناصر آن به غیر از عناصر قطر اصلی صفر ها باشد مانند.

$$A = \begin{pmatrix} 2 & 0 & 0 \\ 0 & 3 & 0 \\ 0 & 0 & 6 \end{pmatrix}_{3 \times 3}$$

(6) **متریكس اسكالر:** آن متریكس قطری كه عناصر قطر اصلی آن با هم مساوی باشند. مانند.

$$A = \begin{pmatrix} 5 & 0 & 0 \\ 0 & 5 & 0 \\ 0 & 0 & 5 \end{pmatrix}_{3 \times 3}$$

(7) **متریكس واحد:** متریكس اسكالر كه عناصر قطر اصلی آن عدد يك باشند مانند.

$$A = \begin{pmatrix} 1 & 0 \\ 0 & 1 \end{pmatrix}_{2 \times 2}$$

(8) **متریكس متقابل (متضاد):** متریكس كه دارای عین سطر و ستون اما عناصر آن متضاد همدیگر باشند مانند.

$$A = \begin{pmatrix} 5 & -1 \\ 2 & 3 \\ -7 & -2 \end{pmatrix}_{3 \times 2} \Rightarrow -A = \begin{pmatrix} -5 & +1 \\ -2 & -3 \\ +7 & +2 \end{pmatrix}_{3 \times 2}$$

عملیات بالای متریكس ها

(1) جمع و تفریق متریكس ها: متریكس های که دارای ترتیب های مساوی باشند با هم جمع یا تفریق میگردند طوری که هر یک از عناصر همان سطر و ستون با هم جمع و تفریق میگردند.

$$A_{m \times n} + B_{m \times n} = C_{m \times n}$$

$$A_{m \times n} - B_{m \times n} = C_{m \times n}$$

(2) ضرب اسكالر با متریكس: هرگاه $K \in IR$ يك اسكالر را با هر يك از عناصر يك متریكس ضرب نماییم ضرب اسكالر با متریكس میباشد. مثلاً

$$A = \begin{pmatrix} a & b \\ c & d \end{pmatrix}_{2 \times 2} \Rightarrow KA = \begin{pmatrix} ka & kb \\ kc & kd \end{pmatrix}_{2 \times 2}$$

(3) ضرب دو متریكس: حاصل ضرب دو متریكس يك متریكس بوده به شرط که تعداد عناصر ستونهای متریكس اول مساوی به تعداد عناصر سطر های متریكس دوم باشد. یعنی:

$$A_{m \times n} \cdot B_{n \times p} = C_{m \times p}$$

ترتیب اجرا عملیه ضرب طوریست که سطر اول متریكس اول را به تمام عناصر ستون های متریكس دوم به نوبت ضرب نموده و با هم جمع می نمایم و به حیث سطر متریكس حاصل ضرب قرار میدهیم و این عملیه را تا اخیر ادامه میدهیم. به خاطر داشته باشید عملیه ضرب متریكس ها خاصیت تبدیلی ندارد.

ترانسپوز متریكس Transpose of Matrix: هرگاه سطر و ستون يك متریكس تبدیل گردد متریكس $A_{m \times n}$ به متریكس ترانسپوز متریكس $A^T_{n \times m}$ تبدیل می گردد. در نتیجه هرگاه يك متریكس به متریكس ترانسپوز مساوی باشند به نام متریكس متناظر یاد میگردند.

به خاطر داشته باشید که ترانسپوز يك متریكس خواص ذیل را دارا می باشد.

$$1) \quad (A^T)^T = A$$

$$2) \quad (A \pm B)^T = A^T \pm B^T$$

$$3) \quad (A \cdot B)^T = \pm B^T \cdot A^T, \quad (\alpha \cdot B)^T = \alpha \cdot A^T$$

$$4) \quad (-A)^T = -A^T$$

متوصله متریکس Adjoint Matrix: متریکس مربعی که جای عناصر قطر اساسی آن تبدیل و اشاره قطر فرعی آن تغییر نماید، متریکس حاصله را متوصله یک متریکس مینامند. یعنی:

$$A = \begin{pmatrix} a & b \\ c & d \end{pmatrix} \Rightarrow Adj A = \begin{pmatrix} d & -b \\ -c & a \end{pmatrix}$$

معکوس ضربی یک متریکس: هرگاه حاصل ضرب دو متریکس مربعی یک متریکس واحد گردد متریکس یکدیگر نامیده می شوند.

$$A \cdot A^{-1} = I \text{ طوریکه}$$

که متریکس معکوس به اساس رابطه $A^{-1} = \frac{Adj A}{|A|}$ به دست می آید طوریکه $|A| \neq 0$ ، دترمینانت یک متریکس نامیده می شود. همچنان اگر $|A| = 0$ متریکس مربعی مذکور منفرد و $|A| \neq 0$ باشد، غیر منفرد یاد می گردد.

دترمینانت 2×2 : به ترتیب اعدادی گفته می شود که دارای دو سطر و دو ستون باشد و همچنان دارای یک قطر اصلی a_1 ، b_2 و یک قطر فرعی a_2 ، b_1 می باشد که قیمت این دترمینانت عبارت است از:

$$\begin{vmatrix} a_1 & b_1 \\ a_2 & b_2 \end{vmatrix} = a_1 b_2 - a_2 b_1$$

دترمینانت 3×3 : به ترتیب اعدادی گفته می شود که دارای سه سطر و سه ستون بوده و همچنان دارای سه قطر اصلی و سه قطر فرعی می باشد که قیمت آن عبارت از:

$$\begin{vmatrix} a_1 & b_1 & c_1 \\ a_2 & b_2 & c_2 \\ a_3 & b_3 & c_3 \end{vmatrix} = a_1 b_2 c_3 - b_1 c_2 a_3 + c_1 a_2 b_3 - (a_3 b_2 c_1 + b_3 c_2 a_1 + c_3 a_2 b_1)$$

هرگاه A یک متریکس $m \times n$ باشد برای $|A|$ خواص ذیل را در نظر داشته باشید:

(1) هرگاه تمام عناصر یک سطر یا ستون صفر باشد، پس $|A| = 0$

(2) هرگاه دو سطر یا دو ستون یکسان یا متناسب باشند، پس $|A| = 0$

(3) یک دترمینانت با ترانسپوز خود مساوی است. یعنی $|A| = |A^T|$

حل سیستم معادلات دو مجهوله به طریقه دیترمینانت: با در نظر داشت تعریف سه دیترمینانت $\Delta x, \Delta y, \Delta$ می توان قیمت مجهول x و y را قرار فورمول های ذیل دریافت نمود. و در صورتیکه $\Delta = 0$ باشد سیستم معادلات حل ندارد.

$$\Delta = \begin{vmatrix} a_1 & b_1 \\ a_2 & b_2 \end{vmatrix} \Rightarrow \Delta \neq 0$$

$$\Delta x = \begin{vmatrix} c_1 & b_1 \\ c_2 & b_2 \end{vmatrix} \quad \Delta y = \begin{vmatrix} a_1 & c_1 \\ a_2 & c_2 \end{vmatrix} \quad \left\{ \begin{array}{l} x = \frac{\Delta x}{\Delta} \\ y = \frac{\Delta y}{\Delta} \end{array} \right. ,$$

حل سیستم معادلات سه مجهوله به طریقه دیترمینانت: با در نظر داشت تعریف چهار دیترمینانت $\Delta z, \Delta x, \Delta y, \Delta$ می توان قیمت مجهول x, y, z را قرار فورمول های ذیل دریافت نمود.

$$\Delta = \begin{vmatrix} a_1 & b_1 & c_1 \\ a_2 & b_2 & c_2 \\ a_3 & b_3 & c_3 \end{vmatrix} \Rightarrow \Delta \neq 0$$

$$\Delta x = \begin{vmatrix} d_1 & b_1 & c_1 \\ d_2 & b_2 & c_2 \\ d_3 & b_3 & c_3 \end{vmatrix} \quad \Delta y = \begin{vmatrix} a_1 & d_1 & c_1 \\ a_2 & d_2 & c_2 \\ a_3 & d_3 & c_3 \end{vmatrix} \quad \Delta z = \begin{vmatrix} a_1 & b_1 & d_1 \\ a_2 & b_2 & d_2 \\ a_3 & b_3 & d_3 \end{vmatrix}$$

$$\left\{ \begin{array}{l} x = \frac{\Delta x}{\Delta} \\ y = \frac{\Delta y}{\Delta} \\ z = \frac{\Delta z}{\Delta} \end{array} \right. ,$$

اگر $\Delta = 0$ باشد سیستم معادلات حل ندارد.

معادلات نمائی: به معادله گفته می شود که مجهول در نما (طاقة نما) قرار داشته باشد گرچه به طور عموم می توان چنین معادلات را به کمک لوگاریتم حل نمود اما می توان به طور خاص معادلات که در اطراف مساوات قاعده ها با هم مساوی باشد پس طاقة نما ها نیز مساوی است ، استفاده نموده به حل این گونه معادلات می پردازیم.

معادلات عبارتی یا فکری: به معادلاتی گفته می شود که رابطه بین معلوم و مجهول به شکل جملات غیر الجبری ارائه گردیده باشد که می توان با استعمال حروف و درک مجهول اصلی مسایل مذکور را در شکل افاده های الجبری ارائه نموده و از طریق مساوات به حل آنها اقدام نمود.

به خاطر داشته باشید که برای ارائه اعداد در شکل افاده های الجبری می توان چنین نوشت.

(1) اعداد مسلسل طبیعی

$$1, 2, 3, 4, 5, \dots, n$$

$\dots, 2, x + 2$ عدد سوم , $x + 1$ عدد دوم , x عدد اول

(2) اعداد مسلسل طبیعی جفت

$$2, 4, 6, 8, \dots, 2n$$

$\dots, 4, 2x + 4$ عدد سوم , $2x + 2$ عدد دوم , $2x$ عدد اول

(3) اعداد مسلسل طبیعی طاق

$$1, 3, 5, 7, \dots, 2n + 1$$

$\dots, 5, 2x + 5$ عدد سوم , $2x + 3$ عدد دوم , $2x + 1$ عدد اول

(4) اعداد از نظر طبقه بندی : در حالیکه x, y, z و \dots ارقام را ارائه نماید .

x عدد یک رقمی , $10y + x$ عدد دو رقمی , $100z + 10y + x$ عدد سه رقمی , \dots

معادلات یک مجهوله درجه دوم: در حالیکه $a \neq 0, b, c$ اعداد ثابت اند ، شکل عمومی معادلات فوق عبارت از : $ax^2 + bx + c = 0$ بوده که می توان معادلات فوق را به طریق تجزیه و یا به کمک فورمول محمد بن موسی قرار روابط ذیل حل نمود.

$$x_{1,2} = \frac{-b \pm \sqrt{b^2 - 4ac}}{2a}$$

$$\Delta = b^2 - 4ac$$

$$x_{1,2} = \frac{-b \pm \sqrt{\Delta}}{2a}$$

مناقشه

$$(1) \text{ اگر } \Delta > 0 \text{ باشد، معادله دو جذر حقیقی مختلف دارد.} \quad \begin{cases} x_1 = \frac{-b + \sqrt{\Delta}}{2a} \\ x_2 = \frac{-b - \sqrt{\Delta}}{2a} \end{cases}$$

$$(2) \text{ اگر } \Delta = 0 \text{ باشد، معادله دو جذر حقیقی مساوی } x_1 = x_2 = -\frac{b}{2a} \text{ دارد.}$$

$$(3) \text{ اگر } \Delta < 0 \text{ باشد، معادله جذر حقیقی ندارد. (دو جذر موهومی دارد)}$$

رابطه بین جذور معادله درجه دوم از جنس ضرایب آن:

$$(1) \text{ حاصل جمع جذور} \quad S = x_1 + x_2 = -\frac{b}{a}$$

$$(2) \text{ حاصل ضرب جذور} \quad P = x_1 \cdot x_2 = \frac{c}{a}$$

$$(3) \text{ حاصل تفریق جذور} \quad x_1 - x_2 = \frac{\sqrt{\Delta}}{a}$$

$$(4) \text{ حاصل جمع معکوس جذور} \quad \frac{1}{x_1} + \frac{1}{x_2} = -\frac{b}{c}$$

$$(5) \text{ معکوس حاصل جمع جذور} \quad \frac{1}{x_1 + x_2} = -\frac{a}{b}$$

$$(6) \text{ معکوس حاصل ضرب جذور} \quad \frac{1}{x_1 \cdot x_2} = \frac{a}{c}$$

$$(7) \text{ حاصل جمع مربعات جذور} \quad x_1^2 + x_2^2 = S^2 - 2P$$

$$(8) \text{ حاصل جمع مکعبات جذور} \quad x_1^3 + x_2^3 = S^3 - 3PS$$

تشکیل معادله درجه دوم: در صورت x_1 و x_2 جذور معادله یا حاصل جمع جذور S و حاصل ضرب جذور P موجود باشد، میتوان معادله درجه دوم را چنین تشکیل نمود.

$$x^2 - (x_1 + x_2)x + x_1 \cdot x_2 = 0$$

$$x^2 - Sx + P = 0$$

$$(x - x_1)(x - x_2) = 0$$

یادداشت

(1) معادله درجه دوم که جذور آن m چند جذور معادله $ax^2 + bx + c = 0$ باشد عبارت است از:

$$ax^2 + bmx + cm^2 = 0$$

(2) معادله درجه دوم که جذور آن معکوس جذور معادله $ax^2 + bx + c = 0$ باشد عبارت است از:

$$cx^2 + bx + a = 0$$

(3) معادله درجه دوم که جذور آن مختلف الاشاره جذور معادله $ax^2 + bx + c = 0$ باشد، عبارت است از:

$$ax^2 - bx + c = 0$$

تعیین اشاره جذور معادلات درجه دوم

(1) **روش دیکارت:** در صورتیکه $\Delta \geq 0$ باشد.

- هرگاه بین حدود معادله هیچ تحول علامه نباشد، معادله دو جذر هم علامه منفی دارد.
- هرگاه بین حدود معادله یک تحول علامه باشد، معادله دو جذر مختلف علامه دارد.
- هرگاه بین حدود معادله دو تحول علامه باشد، معادله دو جذر هم علامه مثبت دارد.

(2) **روش نسبت ضرایب:** در صورتیکه $\Delta \geq 0$ باشد.

(1) $\frac{c}{a} < 0$ دو جذر مختلف علامه دارد در این صورت:

- $\frac{b}{a} > 0$ جذر بزرگ مثبت و جذر کوچک منفی
- $\frac{b}{a} < 0$ جذر بزرگ منفی و جذر کوچک مثبت
- $\frac{b}{a} = 0$ دو جذر مساوی مختلف علامه

(2) $\frac{c}{a} > 0$ دو جذر هم علامه دارد در این صورت:

• $-\frac{b}{a} > 0$ دو جذر هم علامه مثبت

• $-\frac{b}{a} < 0$ دو جذر هم علامه منفی

$$(3) \quad x_1 = 0, \frac{c}{a} = 0 \quad \text{و} \quad \begin{array}{l} \text{جذر دوم مثبت است} \quad -\frac{b}{a} > 0 \\ \text{جذر دوم منفی است} \quad -\frac{b}{a} < 0 \end{array} \quad x_2 =$$

معادلات پارامتریک یک مجهوله درجه دوم

به معادلات گفته می شود که بر علاوه مجهول مربوط در آن یک یا چند حرف اضافی دیگر که قیمتهای عددی آن تعیین نگردیده ، موجود باشد ، مانند.

$$(2m + 1)x^2 - 3mx + 2 = 0$$

که در معادله فوق m پارامتر نامیده می شود و میتوان با استفاده از شرطی که در سوال مطرح گردیده و در مسایل مربوط معادلات درجه دوم راجع به آنها معلومات داریم به حل آن اقدام نمود.

اعداد موهومی

طوری که میدانیم معادلات مانند $x^2 + 49 = 0$ در ساحه اعداد حقیقی دارای حل نمیشد. یعنی $x = \sqrt{-49}$ میگردد ، بناً این گونه اعداد را موهومی مینامند. پس به طور عموم عدد a_i یک عدد موهومی است اگر $a \in IR$ و $i = \sqrt{-1}$ واحد اعداد موهومی باشد مثلاً

$$\sqrt{-49} = \sqrt{49} \cdot \sqrt{-1} = \pm 7i$$

به خاطر داشته باشید که:

$$i = \sqrt{-1}$$

$$i^2 = -1$$

$$i^3 = -\sqrt{-1}$$

$$i^4 = +1$$

⋮

و همچنان اعداد موهومی قابلیت اجرای عملیات اساسی را دارا میباشد.

اعداد مختلط

مجموعه الجبری اعداد حقیقی و موهومی را اعداد مختلط مینامند. طوریکه :

$$C = \{z / z = a + bi \text{ و } b \in IR \text{ و } i = \sqrt{-1}\}$$

بخطا داشته باشید که اگر $Z = a + bi$ یک عدد مختلط باشد مزدوج آن $\bar{Z} = a - bi$ می باشد.

به همین ترتیب معکوس ضربی $Z = a + bi$ عبارت از $Z^{-1} = \frac{a}{a^2 + b^2} - \frac{bi}{a^2 + b^2}$ می باشد.

مطالعه اشاره بینوم ها ، ترینوم ها و ساحه حل نامساوات ها

تعیین اشاره بینوم ها

شکل عمومی بینوم $y = ax + b$ بوده که به قیمت $x = -\frac{b}{a}$ بی اشاره گردیده و هدف اینست که بینوم مذکور به کدام قیمت های x دارای اشاره مثبت و به کدام قیمت های x دارای اشاره مثبت می باشد، برای این منظور دو حالت ذیل وجود دارد.

حالت اول

x	$-\infty$	$-\frac{b}{a}$	$+\infty$
$y = ax + b$		0	
	-		+

حالت دوم

x	$-\infty$	$-\frac{b}{a}$	$+\infty$
$y = ax + b$		0	
	+		-

تعیین اشاره ترینوم ها

شکل عمومی ترینوم های درجه دوم $y = ax^2 + bx + c$ بوده و هدف اینست که ترینوم مذکور به کدام قیمت های x دارای اشاره مثبت و به کدام قیمت های x دارای اشاره منفی می باشد. بناً برای این منظور با تشکیل Δ سه حالت ذیل وجود دارد:

1) هرگاه $\Delta < 0$ باشد ترینوم اشاره a را دارا است یعنی:

- اگر $a > 0$ باشد ترینوم به تمام قیمت های x اشاره مثبت دارد.
- اگر $a < 0$ باشد ترینوم به تمام قیمت های x اشاره منفی دارد.

2) هرگاه $\Delta = 0$ باشد به جز از قیمت $x = -\frac{b}{2a}$ که در آن بی اشاره می گردد، به سایر قیمت های x ترینوم اشاره a را دارا می باشد. یعنی:

- اگر $a > 0$ باشد ترینوم به جز از $x = -\frac{b}{2a}$ به تمام قیمت های x اشاره مثبت دارد.
- اگر $a < 0$ باشد ترینوم به جز از $x = -\frac{b}{2a}$ به تمام قیمت های x اشاره منفی دارد.

3) هرگاه $\Delta < 0$ باشد ترینوم به جز از جذور خویش یعنی x_1 و x_2 که در آن بی اشاره می گردد به سایر قیمت های x نظر به اشاره a می توان دریافت نمود که داخل جذور خلاف اشاره a و خارج جذور هم اشاره a می باشد. یعنی:

- هرگاه $a > 0$ باشد، داخل جذور اشاره منفی و خارج جذور اشاره مثبت دارد.
- هرگاه $a < 0$ باشد، داخل جذور اشاره مثبت و خارج جذور اشاره منفی دارد.

نامساوات

هرگاه a و b دو مقدار یا کمیت را ارائه نماید، افاده $a > b$ یا $a < b$ را نامساوات یا غیر تساوی می نامند.

خواص نامساوات:

1) هرگاه $a > b$ یا $a < b$ بوده $n \in \mathbb{R}$ را در داشته باشیم، پس خواهیم داشت:

$$a < b$$

$$a + n < b + n$$

$$a > b$$

$$a + n > b + n$$

(2) هرگاه $a > b$ یا $a < b$ بوده و $n > 0$ باشد.

$$a < b$$

$$a \cdot n < b \cdot n$$

$$\frac{a}{n} < \frac{b}{n}$$

$$a > b$$

$$a \cdot n > b \cdot n$$

$$\frac{a}{n} > \frac{b}{n}$$

(3) هرگاه $a > b$ یا $a < b$ بوده و $n < 0$ باشد.

$$a > b$$

$$a \cdot n < b \cdot n$$

$$\frac{a}{n} < \frac{b}{n}$$

$$a > b$$

$$a \cdot n < b \cdot n$$

$$\frac{a}{n} < \frac{b}{n}$$

(4) در صورتیکه $a > b$ باشد پس $\frac{1}{a} < \frac{1}{b}$ خواهد بود، همچنان هرگاه $a < b$ باشد، پس $\frac{1}{a} > \frac{1}{b}$ خواهد بود.

انواع نامساوی ها: بطور عموم نامساوی ها را در سه حالت ذیل مطالعه می نماییم.

1) ساحه حل نامساوی های یک مجهوله درجه اول

شکل عمومی نامساوی یک مجهوله درجه اول $ax + b > 0$ یا $ax + b < 0$ بوده که با استفاده از خواص نامساوی های می توان انتروال حل آنها را روی خط اعداد تعیین نمود.

2) ساحه حل نامساوی های دو مجهوله درجه اول

طوریکه می دانیم معادله $ax + by = c$ روی سیستم کمیات وضعیه قایم یک خط مستقیم را ترسیم می نماید بنأ ساحه حل نامساوی دو مجهوله درجه اول عبارت از بی نهایت جوړه مرتب (x, y) بوده که بنأ بر آن یک جهت ساحه خط مستقیم که روی سیستم کمیات قرار دارد، را صدق نماید که این امر برای سیستم نامساوی های دو مجهوله درجه اول نیز قابل تطبیق می باشد.

3) ساحه حل نامساوی های درجه دوم

شکل عمومی نامساوی های درجه دوم $ax^2 + bx + c > 0$ بوده جهت دریافت ساحه حل نامساوی مذکور به تشکیل Δ میتوان سه حالت ذیل را در نظر داشت.

- $\Delta > 0$ ، جذور x_1 و x_2 را دریافته. علامه a و اشاره نامساوی مطالعه میگردد
 - ❖ مخالف - در داخل جذور حل دارد
 - ❖ موافق - در خارج جذور حل دارد.
- $\Delta = 0$ ، به استثنای $x = -\frac{b}{2a}$. علامه a و اشاره نامساوی مطالعه میگردد
 - ❖ مخالف - به هیچ قیمت x حل ندارد.
 - ❖ موافق - به تمام قیمت های x حل دارد..
- $\Delta < 0$ ، علامه a و اشاره نامساوی مطالعه میگردد
 - ❖ مخالف - به هیچ قیمت x حل ندارد.
 - ❖ موافق - به تمام قیمت های x حل دارد.

سوالات

در معادله $\sqrt{2} \cdot \sqrt{3} \cdot \sqrt{4} \cdots \sqrt{n} = 2\sqrt{30}$ قیمت n عبارت است از:

1. (1) 2 (2) 3 (3) 5 (4) 8

2. سیستم مساوات دو مجهوله
$$\begin{cases} \frac{2}{x} + \frac{3}{y} = 3 \\ \frac{3}{x} - \frac{1}{y} = \frac{8}{3} \end{cases}$$
 چند حل دارد:

- (1) یک حل (2) دو حل
(3) بی نهایت (4) حل ندارد

3. در سیستم معادلات
$$\begin{cases} \frac{2}{x} + \frac{4}{y} = 11 \\ \frac{3}{x} + \frac{1}{y} = 24 \end{cases}$$
 مقدار $\frac{1}{x} + \frac{1}{y}$ عبارت است از:

- (1) 5 (2) 6 (3) 7 (4) 8

4. حل سیستم سه معادله و سه مجهوله
$$\begin{cases} 2x - 3y + z = 1 \\ 3x + y + z = 12 \\ x - y + 2z = 3 \end{cases}$$
 عبارت از:

- (1) $\begin{cases} x = 3 \\ y = 2 \\ z = 1 \end{cases}$ (2) $\begin{cases} x = 2 \\ y = 3 \\ z = 1 \end{cases}$
(3) $\begin{cases} x = 1 \\ y = 2 \\ z = 2 \end{cases}$ (4) $\begin{cases} x = 2 \\ y = 1 \\ z = 3 \end{cases}$

$$5. \quad \begin{cases} x - 2y + 5z = 3 \\ x + 4y + 5z = 1 \\ 3x - 6y + 15z = 2 \end{cases} \quad \text{سیستم معادلات چند حل دارد؟}$$

- (1) یک حل
(2) دو حل
(3) حل ندارد
(4) بی نهایت حل

$$6. \quad \text{اگر دیترمینانت ضرایب معادلات خطی سه مجهوله } \Delta = 3 \text{ و دیترمینانت مجهول های آنها } N_x = 12, N_y = -15, N_z = -11 \text{ باشد پس:}$$

- (1) $(12, -15, -11)$
(2) $\left(-5, 4, -\frac{11}{3}\right)$
(3) $\left(4, -5, -\frac{11}{3}\right)$
(4) $\left(4, -5, \frac{11}{3}\right)$

$$7. \quad \text{اگر } B = \begin{pmatrix} 3x & 2 \\ 5x & 6 \end{pmatrix} \text{ باشد، پس } B^{-1} \text{ باری کدام قیمت } x \text{ تعریف نشده است:}$$

- (1) $x = 0$ (2) $x = 8$ (3) $x = 2$ (4) $x = 1$

$$8. \quad \text{اگر } A = (a_{ij})_{4 \times 4} = (3i - 5j)_{4 \times 4} \text{ یک متریکس باشد، پس مجموعه سطر اول این متریکس عبارت از:}$$

- (1) 71 (2) -36 (3) -38 (4) 38

$$9. \quad \text{اگر } A = \begin{pmatrix} 3 & 2 \\ 4 & 5 \end{pmatrix} \text{ و } B = \begin{pmatrix} 2 & 5 \\ 2 & 1 \end{pmatrix} \text{ باشد، پس } (B \cdot A)^T \text{ مساوی است به:}$$

- (1) $\begin{pmatrix} 29 & 9 \\ 26 & 10 \end{pmatrix}$ (2) $\begin{pmatrix} 9 & 10 \\ 29 & 26 \end{pmatrix}$

$$\begin{pmatrix} 26 & 10 \\ 29 & 9 \end{pmatrix} (4)$$

$$\begin{pmatrix} 26 & 19 \\ 10 & 9 \end{pmatrix} (3)$$

10. کدام یک از متریكس های ذیل يك متریكس متناظر است:

$$\begin{pmatrix} 1 & 2 & 3 \\ 1 & 2 & 4 \\ 4 & 5 & 6 \end{pmatrix} (2)$$

$$\begin{pmatrix} 2 & 3 & 4 \\ 3 & 5 & 6 \\ 4 & 6 & 1 \end{pmatrix} (1)$$

$$\begin{pmatrix} 1 & 2 & 3 \\ 4 & 5 & 6 \\ -1 & 2 & 4 \end{pmatrix} (4)$$

$$\begin{pmatrix} 2 & 1 & 3 \\ 2 & -1 & 4 \\ 5 & 4 & 6 \end{pmatrix} (3)$$

11. اگر $A = \begin{pmatrix} a & 3 \\ 3 & a \end{pmatrix}$ و $\det(A) = 0$ باشد، پس قیمت a مساوی است به:

$$a = \pm 3 \quad (2)$$

$$a = \pm 2 \quad (1)$$

$$a = \pm \frac{1}{3} \quad (4)$$

$$a = \pm 9 \quad (3)$$

12. در متریكس $A = \begin{bmatrix} \sqrt{2} & \sqrt{5} & \sqrt{7} \\ 8 & 10 & 13 \\ x & \sqrt{20} & \sqrt{28} \end{bmatrix}$ قیمت x را طوری تعیین کنید که متریكس A معكوس پذیر نباشد:

$$x = \sqrt{5} \quad (2)$$

$$x = 10 \quad (1)$$

$$x = \sqrt{8} \quad (4)$$

$$x = \sqrt{7} \quad (3)$$

13. اگر $A = \begin{bmatrix} 8 & 2 & 8 \\ 1 & 5 & 1 \\ 9 & 6 & 9 \end{bmatrix}$ باشد، پس $|A|$ مساوی است به:

$$-9 \quad (4)$$

$$0 \quad (3)$$

$$9 \quad (2)$$

$$9 \quad (1)$$

14. متریکس $A = \begin{pmatrix} 10 & 2x \\ 2 & 4x + 1 \end{pmatrix}$ برای کدام قیمت x متریکس منفرد است:

$$x = \frac{18}{5} \quad (2) \qquad x = \frac{5}{18} \quad (1)$$

$$x = -\frac{5}{18} \quad (4) \qquad x = -\frac{18}{5} \quad (3)$$

15. اگر $A = \begin{pmatrix} 4 & -1 & 7 \\ 3 & 5 & 0 \\ 1 & 2 & 3 \end{pmatrix}$ و $B = \begin{pmatrix} 7 & -1 & 4 \\ 0 & 5 & 3 \\ 3 & 2 & 1 \end{pmatrix}$ باشد، پس کدام یکی از روابط ذیل درست است:

$$|A| = 3|B| \quad (2) \qquad |A| = -|B| \quad (1)$$

$$|A| = 4|B| \quad (4) \qquad |A|^3 = |B|^3 \quad (3)$$

16. اگر مرتبه متریکس A ، 1×5 و متریکس B ، 5×4 باشد، پس مرتبه متریکس $A \cdot B$ مساوی است به:

$$5 \times 1 \quad (4) \qquad 4 \times 1 \quad (3) \qquad 1 \times 5 \quad (2) \qquad 1 \times 4 \quad (1)$$

17. کدام یک از متریکس های زیر یک متریکس مربعی است:

$$A = (a_{ij})_{5 \times 7} \quad (2) \qquad A = (a_{ij})_{3 \times 5} \quad (1)$$

$$A = (a_{ij})_{3 \times 9} \quad (4) \qquad A = (a_{ij})_{k \times k} \quad (3)$$

18. اگر A یک متریکس باشد، پس بین $|A|$ و $|A^T|$ کدام یکی از رابطه های ذیل وجود دارد:

$$|A^T| = -|A| \quad (2) \qquad |A^T| > |A| \quad (1)$$

$$|A^T| = |A| \quad (4)$$

$$|A^T| < |A| \quad (3)$$

19. اگر $A = \begin{pmatrix} \sin^2 x & \cos^2 x \\ 1 & 1 \end{pmatrix}$ و $B = \begin{pmatrix} \cos^2 x & \sin^2 x \\ 1 & 1 \end{pmatrix}$ باشند، پس $A + B$ مساوی است به:

(1) $\begin{pmatrix} 1 & 0 \\ 0 & 1 \end{pmatrix}$ (2) $\begin{pmatrix} 1 & -2 \\ -2 & -2 \end{pmatrix}$ (3) $\begin{pmatrix} 1 & 1 \\ 0 & 0 \end{pmatrix}$ (4) هیچکدام

20. اگر $A_{m \times n}$ یک متریکس واحد باشد، پس کدام یک از گزینه های ذیل درست است:

(1) $I = \begin{cases} 1, i \neq j \\ 0, i = j \end{cases}$ (2) $I = \begin{cases} 0, i \neq j \\ -1, i = j \end{cases}$

(3) $I = \begin{cases} 0, i \neq j \\ 1, i = j \end{cases}$ (4) $I = \begin{cases} 2, i \neq j \\ 0, i = j \end{cases}$

21. دترمینات متریکس $A = \begin{pmatrix} 5 & \cos^2 x \\ -5 & \sin^2 x \end{pmatrix}$ مساوی است به:

(1) 5 (2) 11

(3) $5 \sin 2x$ (4) $-5 \cos 2x$

22. اگر $A = \begin{pmatrix} \ln 2 & \ln 8 \\ 1 & 3 \end{pmatrix}$ باشد، پس $|A|$ مساوی است به:

(1) 3 (2) $2 \ln 200$

(3) 0 (4) $200 \ln 3$

23. هرگاه A, B دو متریكس مربعی باشند، پس $|AB| = 1$ است، اگر:

- (1) هر دو متریكس های منفرد باشند
 (2) هر دو متریكس متناظر باشند
 (3) يك متریكس معكوس متریكس دیگری باشد
 (4) هر دو متریكس های غیر منفرد باشند

24. اگر $A = (a_{ij})_{2 \times 3} = (i)_{2 \times 3}$ باشد، پس متریكس A مساوی است به:

$$\begin{aligned} (1) \quad A &= \begin{pmatrix} 2 & 2 & 2 \\ 1 & 1 & 1 \end{pmatrix} \\ (2) \quad A &= \begin{pmatrix} 1 & 1 & 1 \\ 2 & 2 & 2 \end{pmatrix} \\ (3) \quad A &= \begin{pmatrix} 1 & 2 \\ 1 & 2 \\ 1 & 2 \end{pmatrix} \\ (4) \quad A &= \begin{pmatrix} 2 & 1 \\ 2 & 1 \\ 2 & 1 \end{pmatrix} \end{aligned}$$

25. کدام یکی از متریكس های ذیل يك متریكس متناظر است:

$$\begin{aligned} (1) \quad \begin{bmatrix} 8 & 9 \\ 9 & 8 \end{bmatrix} \\ (2) \quad \begin{bmatrix} 5 & 7 \\ 2 & 3 \end{bmatrix} \\ (3) \quad \begin{bmatrix} 4 & 7 \\ 5 & 1 \end{bmatrix} \\ (4) \quad \begin{bmatrix} 3 & 7 \\ 1 & 4 \end{bmatrix} \end{aligned}$$

26. اگر $A = \begin{bmatrix} 3 & 5 \\ 5 & 10 \end{bmatrix}$ باشد، درینصورت $|A|$ عبارت است از:

- (1) 25 (2) 5 (3) 10 (4) 21

27. اگر $A = \begin{bmatrix} 3 \\ 4 \\ 2 \end{bmatrix}$ و $B = \begin{bmatrix} -3 \\ 4 \\ -2 \end{bmatrix}$ باشد، پس $A - B$ مساوی است به:

(1) $\begin{bmatrix} 6 \\ 0 \\ 4 \end{bmatrix}$ (2) $\begin{bmatrix} -6 \\ 0 \\ 4 \end{bmatrix}$ (3) $\begin{bmatrix} 4 \\ 0 \\ 6 \end{bmatrix}$ (4) $\begin{bmatrix} 6 \\ 0 \\ -4 \end{bmatrix}$

28. اگر $A = \begin{bmatrix} 3 \\ -1 \\ 4 \end{bmatrix}$ باشد، پس A^T مساوی است به:

(1) $[-1 \ 3 \ 4]$ (2) $[3 \ -1 \ 4]$ (3) $\begin{bmatrix} 4 \\ -1 \\ 3 \end{bmatrix}$ (4) $[4 \ 3 \ -1]$

29. متریکس ضریب های سیستم $\begin{cases} 3x - y = 4 \\ x + y = 7 \end{cases}$ عبارت است از:

(1) $\begin{bmatrix} 3 & 4 \\ 1 & 7 \end{bmatrix}$ (2) $\begin{bmatrix} 1 & 3 \\ 1 & 1 \end{bmatrix}$ (3) $\begin{bmatrix} 3 & -1 \\ 1 & 1 \end{bmatrix}$ (4) $\begin{bmatrix} 1 & 1 \\ 3 & -1 \end{bmatrix}$

30. اگر $A = \begin{bmatrix} 1 & 2 & 3 \end{bmatrix}$ و $B = \begin{bmatrix} 11 \\ 3 \\ 7 \end{bmatrix}$ باشد، پس مرتبه $A \cdot B$ مساوی است به:

(1) 3×3 (2) 2×2 (3) 1×1 (4) 1×3

31. اگر $((3A)^T)^T = \begin{pmatrix} 8 & 1 \\ 5 & 3 \end{pmatrix}$ باشد، پس $(3A)^T$ مساوی است به:

(1) $\begin{pmatrix} 8 & 5 \\ 4 & 1 \end{pmatrix}$ (2) $\begin{pmatrix} 8 & 5 \\ 1 & 3 \end{pmatrix}$ (3) $\begin{pmatrix} 8 & 5 \\ 3 & 1 \end{pmatrix}$ (4) $\begin{pmatrix} 8 & 5 \\ 1 & 4 \end{pmatrix}$

32. اگر $A = \begin{bmatrix} 10 & 1 \\ 19 & 2 \end{bmatrix}$ باشد، پس A^{-1} مساوی است به:

(1) $\begin{bmatrix} 2 & -1 \\ 19 & 10 \end{bmatrix}$ (2) $\begin{bmatrix} 2 & 1 \\ -19 & 10 \end{bmatrix}$ (3) $\begin{bmatrix} 2 & -1 \\ -19 & 10 \end{bmatrix}$ (4) $\begin{bmatrix} 10 & 1 \\ 19 & 2 \end{bmatrix}$

33. متریکس معکوس $A = \begin{pmatrix} 8 & 0 & 5 \\ 6 & 0 & 1 \\ 3 & 0 & 3 \end{pmatrix}$ عبارت است از:

(1) $A^{-1} = \begin{pmatrix} 8 & 0 & 5 \\ 6 & 0 & 1 \\ 3 & 0 & 5 \end{pmatrix}$ (2) $A^{-1} = \begin{pmatrix} 6 & 0 & 1 \\ 8 & 0 & 5 \\ 1 & 5 & 0 \end{pmatrix}$ (3) هیچکدام (4) $A^{-1} = \begin{pmatrix} 6 & 0 & 2 \\ 8 & 4 & 6 \\ 7 & 2 & 8 \end{pmatrix}$

34. اگر $A = \begin{bmatrix} 1 & 3 & 4 \\ 5 & 6 & 1 \\ 4 & 2 & 0 \end{bmatrix}$ و $A = \begin{bmatrix} 1 & 3 & 4 \\ 4 & 2 & 0 \\ 5 & 6 & 1 \end{bmatrix}$ باشد، درینصورت کدام یکی از رابطه های ذیل

درست است:

$$|A| = |B| \quad (2)$$

$$|A| = 2|B| \quad (1)$$

$$|A|^2 = |B|^2 \quad (4)$$

$$|A| = -|B| \quad (3)$$

35. ست عناصر ستون چهارم متریكس $B = (b_{ij})_{3 \times 4} = (2i)$ عبارت است از:

$$\{2, 4, 6\} \quad (2)$$

$$\{2, -4, 6\} \quad (1)$$

$$\{2, 4, -6\} \quad (4)$$

$$\{-2, 4, 6\} \quad (3)$$

36. اگر $(a_{ij})_{3 \times 3} = (i + j)$ باشد، پس متریكس A مساویست به:

$$A = \begin{bmatrix} 4 & 3 & 2 \\ 3 & 4 & 5 \\ 4 & 5 & 6 \end{bmatrix} \quad (2)$$

$$A = \begin{bmatrix} 2 & 3 & 4 \\ 3 & 4 & 5 \\ 5 & 6 & 4 \end{bmatrix} \quad (1)$$

$$A = \begin{bmatrix} 2 & 3 & 4 \\ 3 & 4 & 5 \\ 4 & 5 & 6 \end{bmatrix} \quad (4)$$

$$A = \begin{bmatrix} 2 & 4 & 3 \\ 5 & 6 & 1 \\ 6 & 5 & 4 \end{bmatrix} \quad (3)$$

37. کدام یک از متریكس های زیر یک متریكس غیر منفرد است:

$$A = \begin{pmatrix} 2 & 3 \\ 4 & 6 \end{pmatrix} \quad (2)$$

$$A = \begin{pmatrix} 8 & 8 \\ 2 & 2 \end{pmatrix} \quad (1)$$

$$A = \begin{pmatrix} 5 & 1 \\ 7 & 8 \end{pmatrix} \quad (4)$$

$$A = \begin{pmatrix} 3 & 3 \\ 8 & 8 \end{pmatrix} \quad (3)$$

38. در متریكس $A = \begin{bmatrix} \sqrt{2} & \sqrt{5} & \sqrt{7} \\ 8 & 10 & 13 \\ x & \sqrt{20} & \sqrt{28} \end{bmatrix}$ قیمت x را طوری تعیین کنید که متریكس A

معکوس پذیر نباشد:

$$\begin{array}{ll} x = \sqrt{5} & (2) \\ x = \sqrt{8} & (4) \end{array} \qquad \begin{array}{ll} x = 10 & (1) \\ x = \sqrt{7} & (3) \end{array}$$

39. اگر $A = \begin{pmatrix} 2 & 3 & 1 \\ 5 & 1 & 2 \\ 20 & 4 & 8 \end{pmatrix}$ باشد، پس $\left| \frac{1}{18} 200(A^T)^T \right|$ مساوی است به:

$$\begin{array}{llll} \frac{1819}{18} & (4) & \frac{1720}{18} & (3) \\ \frac{1820}{18} & (2) & \cos 90^\circ & (1) \end{array}$$

40. هرگاه $A = \begin{bmatrix} 1 & -3 \\ 0 & 1 \end{bmatrix}$ باشد قیمت A^{18} عبارت از:

$$\begin{array}{ll} \begin{bmatrix} 1 & -72 \\ 0 & 1 \end{bmatrix} & (2) \\ \begin{bmatrix} 1 & -32 \\ 0 & 1 \end{bmatrix} & (4) \end{array} \qquad \begin{array}{ll} \begin{bmatrix} 1 & -3 \\ 0 & 1 \end{bmatrix} & (1) \\ \begin{bmatrix} 1 & -54 \\ 0 & 1 \end{bmatrix} & (3) \end{array}$$

41. در متریکس $A = \begin{bmatrix} 1 & 2 & 3 \\ 4 & 5 & 3 \\ 2 & 1 & 1 \end{bmatrix}$ قیمت M_{21} عبارت است از:

$$\begin{array}{ll} \begin{bmatrix} 4 & 5 \\ 2 & 1 \end{bmatrix} & (2) \\ \begin{bmatrix} 1 & 3 \\ 2 & 1 \end{bmatrix} & (4) \end{array} \qquad \begin{array}{ll} \begin{bmatrix} 1 & 2 \\ 4 & 5 \end{bmatrix} & (1) \\ \begin{bmatrix} 2 & 3 \\ 1 & 1 \end{bmatrix} & (3) \end{array}$$

42. در افاده جذری $\sqrt{x+1}\sqrt{x-1}\sqrt{81} = \sqrt{3}$ قیمت x عبارت است از:

$$\begin{array}{llll} 5 & (4) & 4 & (3) \\ 3 & (2) & 2 & (1) \end{array}$$

43. در معادله $5^{-x-2} = 125$ قیمت x مساوی است به:

$$\begin{array}{llll} 4 & (4) & 5 & (3) \\ -5 & (2) & -4 & (1) \end{array}$$

44. در معادله $8^{x+2} = 16^{x-1}$ قیمت x مساوی است به:

$$x = 12 \quad (1) \quad x = 10 \quad (2) \quad x = 11 \quad (3) \quad x = 8 \quad (4)$$

45. اگر یک عدد x و دیگری $20 - x$ باشد، پس قیمت x باید چند باشد تا که $x(20 - x)$ بزرگترین قیمت را داشته باشد:

$$x = 10 \quad (1) \quad x = 9 \quad (2) \quad x = 5 \quad (3) \quad x = 8 \quad (4)$$

46. در معادله $2^{x+1} = 8$ مساوی است به:

$$2 \quad (1) \quad 5 \quad (2) \quad 3 \quad (3) \quad -2 \quad (4)$$

47. قیمت x در معادله $\sqrt[3]{2^{x-1}} - 2 = 0$ مساوی است به:

$$3 \quad (1) \quad 4 \quad (2) \quad 2 \quad (3) \quad 5 \quad (4)$$

48. در معادله $2^x + 2^{x+1} - m \cdot 2^{x+2} = 0$ قیمت m مساوی است به:

$$\frac{3}{4} \quad (1) \quad \frac{1}{4} \quad (2) \quad \frac{2}{3} \quad (3) \quad \frac{1}{8} \quad (4)$$

49. جذر معادله $\frac{1}{8} = \left(\frac{1}{\sqrt[5]{2}}\right)^x$ عبارت از:

$$x = 15 \quad (1) \quad x = 10 \quad (2) \quad x = -10 \quad (3) \quad x = -15 \quad (4)$$

50. قیمت x در معادله $\frac{3 \cdot 2^{x-1} - 3 \cdot 2^x + 2^{x+1}}{2^x} = 2^{x-1}$ عبارت از:

- (1) -1 (2) 0 (3) 1 (4) 2

51. در معادله $\left(\frac{0.00048}{0.00012}\right)^{x-2} = \left(\frac{0.06}{0.03}\right)^{x+1}$ قیمت x عبارت از:

- (1) 2 (2) 3 (3) 4 (4) 5

52. در معادله $15^{12} \cdot 625^x = 3^{12}$ قیمت x عبارت از:

- (1) $x = -6$ (2) $x = -5$
(3) $x = -3$ (4) $x = 3$

53. قیمت x در معادله $2\left(\frac{1}{x} - 1\right)^2 + 5\left(\frac{1}{x} - 1\right) = 3$ عبارت از:

- (1) $\left\{-\frac{1}{2}, \frac{2}{3}\right\}$ (2) $\left\{\frac{1}{2}, \frac{2}{3}\right\}$
(3) $\left\{\frac{1}{2}, -\frac{2}{3}\right\}$ (4) $\{1, -1\}$

54. اگر متریکس های ضرایب، ثوابت و مجهولات بالترتیب $A = \begin{pmatrix} 1 & 2 \\ 3 & 4 \end{pmatrix}$ ، $B = \begin{pmatrix} -1 \\ 2 \end{pmatrix}$ ،

$C = \begin{pmatrix} x \\ y \end{pmatrix}$ باشد، پس سیستم مذکور عبارت است از:

- (1) $\begin{cases} x + 2y = -1 \\ 3x - 4y = 2 \end{cases}$ (2) $\begin{cases} x + 2y = -1 \\ 3x + 4y = 2 \end{cases}$
(3) $\begin{cases} x - 2y = -1 \\ 3x + 4y = 2 \end{cases}$ (4) $\begin{cases} x - 2y = -1 \\ 3x - 4y = 2 \end{cases}$

55. جذور معادله $(x^2 + x)^2 - 18(x^2 + x) + 72 = 0$ عبارت است از:

- (1) $x = \pm 3, x = \pm 4$ (2) $x = \pm 4, x = \pm 2$
 (3) $x = \pm 2, x = \pm 4$ (4) $x = \pm 3, x = +2, x = -4$

56.

حاصل جمع جذور معادله $\left(x - \frac{1}{x}\right)^4 + 5 = 2x^2 + \frac{2}{x^2}$ عبارت است از:

- (1) $\frac{1}{2}$ (2) $\frac{3}{2}$ (3) 1 (4) 0

57. قیمت B در کسرهای $\frac{1}{x^2-1} = \frac{A}{x-1} + \frac{B}{x+1}$ مساوی است به:

- (1) $\frac{1}{2}$ (2) -2 (3) 2 (4) $-\frac{1}{2}$

58. قیمت B در تجزیه کسور قسمی $\frac{x-3}{9x^2-1} = \frac{A}{3x-1} + \frac{B}{3x+1}$ عبارت است از:

- (1) $\frac{4}{3}$ (2) $-\frac{5}{3}$ (3) $\frac{5}{3}$ (4) $-\frac{4}{3}$

59. قیمت n در معادله $\frac{n!(n-2)!}{(n-3)!} : \frac{n!(n-2)}{n} = 15$ مساوی است به:

- (1) 1 (2) 12 (3) 15 (4) 17

60. اگر $x_2 = -\frac{3}{2}$ و $x_1 = \frac{1}{2}$ جذور معادله باشند معادله مذکور عبارت است از ؟

- (1) $4x^2 + 4x - 3 = 0$ (2) $4x^2 - 4x - 3 = 0$
 (3) $4x^2 + 4x + 3 = 0$ (4) $4x^2 - 4x + 3 = 0$

61. هرگاه $f(x) = x^{10} + 1$ باشد، پس $f(i)$ مساوی است به:

- (1) 0 (2) 1 (3) -1 (4) i

62. افاده $y = x^2 - 2x + 4$ برای کدام قیمت های x دارای اشاره مثبت است؟

- (1) $x > 0$ (2) $x < 0$
 (3) $2 < x < 1$ (4) تمام اعداد حقیقی

63. کدام یک از قیمت های x سیستم نامساوات $\left|1 - \frac{1}{x}\right| \leq 1$ را صدق می نماید:

- (1) $x \geq \frac{1}{2}$ (2) $x \leq \frac{1}{2}$
 (3) $-\frac{1}{2} \leq x \leq \frac{1}{2}$ (4) حل ندارد

64. حاصل جمع جذور تام نامساوات $\begin{cases} |x+2| < 4 \\ |x-1| > 3 \end{cases}$ عبارت است از:

- (1) 6 (2) 7 (3) -9 (4) -12

65. ست حل غیر مساوات $(2x - 8)(3x - 12) \geq 0$ عبارت است از:

- (1) $2 < x \leq 3$ (2) $8 < x < 12$
 (3) $-\infty < x < +\infty$ (4) $x > 8$

66. کدام یکی از نقاط ذیل، نامساوات دو مجهوله $\begin{cases} 2x - y > 2 \\ x + y < 0 \end{cases}$ را صدق می کند؟

- (1) $(0, -3)$ (2) $(6, 5)$ (3) $(0, 5)$ (4) $(4, 5)$

67. ست حل غیر مساوات $4x^2 - 5x + 8 > 3x^2 + x$ عبارت است از:

- (1) $(-\infty, -2) \cup (4, \infty)$ (2) $(-\infty, 4) \cup (2, +\infty)$

- (3) $(-\infty, 2) \cup (4, +\infty)$ (4) $3 < x < 4$

68. ست حل نامساوات $(3 - x)^2(x^2 + 3x + 7) \geq 0$ عبارت است از:

- (1) $(-5, \infty)$ (2) $[-7, -4] \cup [3, 4]$ (3) $(-7, -4) \cup (3, 4)$ (4) \mathbb{R}

69. حل نامساوات $\sqrt{x^2 + x} < \sqrt{x + 2}$ عبارت است از:

- (1) $x = \frac{2+\sqrt{5}}{2}$ (2) $-1 < x < 1$

- (3) $-\sqrt{2} < x < \sqrt{2}$ (4) $-\sqrt{5} < x < \sqrt{5}$

70. اگر $z = x + yi$ باشد، پس قیمت $|z - 2|$ مساوی است به:

- (1) x (2) $\sqrt{(x-2)^2 + y^2}$

- (3) y^2 (4) $\sqrt{x^2 + y^2}$

71. حل های معادله $x^2 + 3ix - 2 = 0$ عبارت است از:

$$\begin{array}{ll} \begin{cases} x_1 = i \\ x_2 = -2i \end{cases} & (2) \quad \begin{cases} x_1 = i \\ x_2 = 2 \end{cases} & (1) \\ \begin{cases} x_1 = -i \\ x_2 = 2i \end{cases} & (4) \quad \begin{cases} x_1 = -i \\ x_2 = -2i \end{cases} & (3) \end{array}$$

72. اگر $m \in Z$ باشد، حاصل جمع جذور معادله $\frac{|2m-1|-9}{|m-3|} < 0$ عبارت است از:

$$\begin{array}{cccc} 0 & (1) & 1 & (2) \\ 2 & (3) & 3 & (4) \\ 3 & & & \end{array}$$

73. ست حل نامساوی $|x-2| < |x+3|$ عبارت است از:

$$\begin{array}{ll} (-\infty, -1) & (1) \\ (-1, 1) & (2) \\ \left(-\frac{1}{2}, \infty\right) & (3) \\ \left(-\frac{1}{2}, 1\right) & (4) \end{array}$$

74. حل نامساوات $|x^2 - 4x| < x$ عبارت است از:

$$\begin{array}{ll} 0 < x < 3 & (1) \\ 2 < x < 3 & (2) \\ 3 < x < 5 & (3) \\ 0 < x < 5 & (4) \end{array}$$

75. هرگاه $x \in Z$ و $\frac{(x^3+1)(x^2-4)}{|x-5|} > 0$ باشد کمترین قیمت x عبارت از:

$$\begin{array}{ll} -2 & (1) \\ -1 & (2) \\ 2 & (3) \\ 3 & (4) \end{array}$$

76. هرگاه z یک عدد مختلط باشد در افاده $3 + \bar{z} = (1 + 3i)z$ قیمت z عبارت از:

$\frac{2}{3} - i$ (2)	$\frac{2}{3} + i$ (1)
$\frac{3}{2} + i$ (4)	$\frac{3}{2} - i$ (3)

77. هرگاه z یک عدد مختلط باشد در افاده $z + 3i = \bar{z} \cdot 4i$ قیمت z عبارت از:

$\frac{4}{5} + \frac{1}{5}i$ (2)	$\frac{1}{2} + \frac{3}{2}i$ (1)
$\frac{3}{7} - \frac{1}{7}i$ (4)	$\frac{1}{3} - \frac{4}{3}i$ (3)

78. هرگاه $Z_1 = x + 5i$ و $Z_2 = 3 - 4i$ طوری که $|Z_1 - Z_2| = 15$ در این صورت $\sum x$

عبارت از:

6 (2)	3 (1)
10 (4)	9 (3)